

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी तसेच ग्रामीण वस्तीमध्ये मुलभूत/पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता राबविण्यात येत असलेल्या क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत कब्रस्तान या विकास कामाबाबत अशंतः सुधारणा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :-अविवि-२०२१/प्र.क्र.४३/का-९

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : १८ जून, २०२१.

वाचा :-

- (१) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र.क्षेविका-२०१५/प्र.क्र.७६/का.९, दि.१८.६.२०१५
- (२) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग क्र.ग्राक्षेवि-२०१५/प्र.क्र.७७/का.९, दि.२२.९.२०१५ .

प्रस्तावना -

राज्यातील अल्पसंख्याक नागरिकांचा राहणीमानाचा दर्जा उंचावण्यासाठी अल्पसंख्याक बहुल नागरी वस्ती तसेच ग्रामीण वस्तीमध्ये मूलभूत/पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता संदर्भ क्र.१ दि.१८.६.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये नागरी क्षेत्र विकास कार्यक्रम तसेच संदर्भ क्र. २ दि. २२.९.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये ग्रामीण क्षेत्र विकास कार्यक्रम राबविण्यात येतो. उपरोक्त नागरी क्षेत्र व ग्रामीण क्षेत्र विकास कार्यक्रमातील कब्रस्तान येथे संरक्षक भिंत बांधणे व अंतर्गत सुविधा निर्माण करणे या करिता शासनामार्फत निधी मंजूर करून संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना वितरित करण्यात येतो. तथापि, नागरी क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत मनपा/नपा/नप यांच्या अखत्यारितीतील कब्रस्ताना बरोबरच ज्या कब्रस्तानाचे व्यवस्थापन नोंदणीकृत न्यासामार्फत केले जाते अशा कब्रस्तानांना सदर योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहिल असे नमूद केले आहे. तर ग्रामीण क्षेत्र विकास योजनेतर्गत केवळ ग्रामपंचायतीच्या अखत्यारितीतील कब्रस्तानाकरिता सदर योजनेचा लाभ अनुज्ञेय आहे असे नमूद करण्यात आलेले आहे. तथापि राज्यातील बऱ्याचशा कब्रस्तानाच्या जमीनी या वक्फ मंडळाकडे नोंदणीकृत असलेल्या सार्वजनिक संस्थांच्या मालकीच्या असल्यामुळे उपरोक्त दोन्ही नागरी तसेच ग्रामीण योजनेचा लाभ या कब्रस्तानास होत नसल्याची बाब आढळून आली आहे. सबब उपरोक्त दोन्ही नागरी तसेच ग्रामीण क्षेत्र विकास योजनेतर्गत सदर कब्रस्तानाची जमीन ही वक्फ मंडळाकडे नोंदणीकृत असलेल्या सार्वजनिक संस्थेच्या मालकीची असली तरीही त्या कब्रस्तानास उपरोक्त योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहिल अशी उपरोक्त शासन निर्णयामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल नागरी वस्तीमध्ये पायाभूत/ मुलभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता शासन निर्णय दि. १८.६.२०१५ अन्वये राबविण्यात येत असलेल्या क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत सदर शासन निर्णय दि. १८ जून २०१५ मध्ये मनपा / नपा / नप तसेच नोंदणीकृत सार्वजनिक न्यासाच्या मालकीच्या

जागेवर असलेल्या कब्रस्तानाबरोबरच वक्फ मंडळाकडे नोंदणीकृत असलेल्या सार्वजनिक संस्थांच्या जमिनीवरील कब्रस्तान दुरुस्तीस या योजनेचा लाभ अनुज्ञेय असेल तसेच राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल ग्रामीण वस्तीमध्ये पायाभूत/ मुलभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता शासन निर्णय दि. २२.९.२०१५ अन्वये राबविण्यात येत असलेल्या क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत सदर शासन निर्णय दि. २२ सप्टेंबर, २०१५ मध्ये ग्रामपंचायतीच्या मालकीची तसेच नोंदणीकृत सार्वजनिक न्यास व वक्फ मंडळाकडे नोंदणीकृत असलेल्या सार्वजनिक संस्थांच्या जमिनीवरील कब्रस्तान दुरुस्तीस या योजनेचा लाभ अनुज्ञेय असेल अशी सुधारणा करण्यास या शासन निर्णयान्वये शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. उपरोक्त सुधारणा केल्याप्रमाणे संबंधित जिल्हाधिकारी तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व मनपा / नपा / नप प्रशासनाने आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

३. या व्यतिरिक्त नागरी क्षेत्र विकास योजना राबवितांना संदर्भ क्र. १ शासन निर्णय दि. १८.६.२०१५ व ग्रामीण क्षेत्र विकास योजना राबवितांना संदर्भ क्र. २ शासन निर्णय दि. २२.९.२०१५ मध्ये विहित केलेल्या सर्व अटी/ शर्ती, अंमलबजावणीची कार्यवाही प्रचलीत कार्यपद्धतीनुसार संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६१८१६१५०५७५१४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दि.मा.सोनवणे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा. राज्यपालाचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्री याचे प्रधान सचिव,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री याचे सचिव,
- ४) मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
- ६) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग
- ७) महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
- ८) महालेखापाल १/२ (लेखा परिक्षा) मुंबई/नागपूर
- ९) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- १०) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी,

- १३) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १४) आयुक्त तथा संचालक, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई
- १५) सर्व आयुक्त, महानगरपालिका
- १६) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका/नगरपंचायत
- १७) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- १८) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
- १९) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी)
- २०) निवड नस्ती (कार्यासन ९)